

ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 ของผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวเป็นเบาหวาน
ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสระตะเฆ่

ตำบลปลั่ง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อผู้วิจัย นางสาวปิยะนุช อากกล้า ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสระตะเฆ่ ตำบลปลั่ง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา เบอร์โทร 095-3357975

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา แบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 ของผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวเป็นเบาหวานในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสระตะเฆ่ ตำบลปลั่ง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 42 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แจกแจงข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบไคสแควร์

ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานส่วนใหญ่อายุระหว่าง 71-80 ปี ร้อยละ 54.8 ระยะเวลาที่เป็นโรคป่วยเบาหวาน 6 ปีขึ้นไป ร้อยละ 95.8 ฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิดแล้วร้อยละ 97.6 คนในครอบครัวเคยติดเชื้อโควิด ร้อยละ 23.8 มีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 ในระดับดี 92.9 ทักษะเกี่ยวกับโรคโควิดอยู่ในระดับดี ร้อยละ 81 ระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อโควิด 19 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 85.7 และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า รายได้หลัก ความเพียงพอของรายได้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.011$, $p=0.001$) ความรู้ ทักษะ มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.046$, $p=0.010$) ตามลำดับ

คำสำคัญ : โรคโควิด 19, ความรู้, ทักษะ, พฤติกรรม

1. บทนำ

สถานการณ์การติดเชื้อโควิด-19 ของประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 - 24 กุมภาพันธ์ 2565 พบว่า มีอัตราป่วยและติดเชื้อต่อแสนประชากรมากที่สุดในกลุ่มอายุ 20-29 ปี 1372.85 ต่อแสนประชากร รองลงมา ในกลุ่มอายุ 30-39 ปี 1094.45 ต่อแสนประชากร และกลุ่มอายุที่มีการติดเชื้อน้อยที่สุดคือกลุ่มอายุ 60 - 69 อัตราป่วย 520.89 ต่อแสนประชากร และน้อยที่สุดคือกลุ่มอายุตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป อัตราป่วย 444.29 ต่อแสนประชากร แต่ปรากฏว่าเมื่อเกิดการระบาดในครัวเรือน ชุมชน ทำให้ผู้สูงอายุติดเชื้อเพิ่มขึ้นได้ ขณะนี้ผู้สูงอายุ หากคิดโอกาสป่วยและติดเชื้อน้อยกว่าวัยหนุ่มสาว แต่อัตราป่วยตายเมื่อติดเชื้อสูงกว่าโดยกลุ่มอายุที่เสียชีวิตมากที่สุดคือ กลุ่มอายุตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป ร้อยละ 2.86 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 60-69 ปี ร้อยละ 0.62 โดยในพื้นที่อำเภอนนไทยมี

ผู้เสียชีวิตที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ร้อยละ 66.67 และสถานการณ์การติดเชื้อโควิด-19 ในเขตพื้นที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสระตะเฆ่มีผู้ติดเชื้อสะสมจำนวน 227 ราย เสียชีวิต 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.44 ซึ่งอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาระดับความรู้ในการป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวเป็นเบาหวาน

2.2 เพื่อศึกษาระดับทัศนคติในการป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวเป็นเบาหวาน

2.3 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวเป็นเบาหวาน

2.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวเป็นเบาหวาน

3. วิธีการศึกษา

การศึกษารั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษาการความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 ของผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวเป็นเบาหวาน ศึกษา ระดับความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 ตลอดจนหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวเป็นเบาหวาน จำนวน 42 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

แบบสอบถามเชิงปริมาณความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวเป็นเบาหวาน ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 ส่วนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับโรคโควิด 19 ส่วนที่ 4 พฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด เช่น ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา รายได้หลัก มุมมองภาวะสุขภาพของตนเอง ระยะเวลาที่ป่วยเบาหวาน ความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19

5.2 สถิติอนุมาน ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 ใช้สถิติ Chi – Square หรือ Exact Probability test ในกรณีที่ค่า Expected Value น้อยกว่า 5 เกิน 20 % ของจำนวนเซลล์ทั้งหมด

6. ผลการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวานส่วนใหญ่อายุระหว่าง 71-80 ปี ร้อยละ 54.8 ระยะเวลาที่เป็นโรคป่วยเบาหวาน 6 ปีขึ้นไป ร้อยละ 95.8 ฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิดแล้วร้อยละ 97.6 คนในครอบครัวเคยติดเชื้อโควิด ร้อยละ 23.8 มีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 ในระดับดี 92.9 กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ ในข้อโรคโควิด 19 สามารถป้องกันได้โดยการสวมหน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้า และโรคโควิด 19 สามารถป้องกันได้โดยการล้างมือด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ การเว้นระยะห่างเพื่อป้องกันการติดเชื้อโควิดอย่างน้อย 2 เมตร ตอบถูกทุกคน รองลงมาคือ โรคโควิด 19 หากติดเชื้อแล้วสามารถติดเชื้อซ้ำได้อีก และการสูบบุหรี่สามารถเพิ่มโอกาสการติดเชื้อโควิด-19 ได้ เท่ากันที่ร้อยละ 92.9 ทักษะคติเกี่ยวกับโรคโควิดอยู่ในระดับดี ร้อยละ 81 กลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่องว่าโรคโควิด 19 เป็นโรคที่ติดต่อกันง่าย และสามารถรักษาให้หายได้ทุกคน รองลงมาคือ โรคโควิด 19 เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่ทำให้เสียชีวิตได้ และการหลีกเลี่ยงใกล้ชิดจากคนที่มีอาการ เช่น ไอ จาม น้ำมูก สามารถป้องกันเชื้อโควิด 19 ได้ ระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อโควิด 19 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 85.7 กลุ่มตัวอย่าง ทุกคนมีพฤติกรรมการป้องกันโควิดที่ดีในเรื่องการหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ที่มีอาการกับผู้ที่มีอาการไอ ปวดศีรษะ มีไข้ เป็นต้น และการสวมหน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้าเมื่อออกนอกบ้านหรือขณะพูดคุยกับคนอื่น รองลงมาคือพฤติกรรมเวลาไอ/จาม ท่านจะหันหน้าออกจากผู้อื่น และใช้ผ้าหรือกระดาษชำระปิดปาก และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า รายได้หลัก ความเพียงพอของรายได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.011$, $p=0.001$) ความรู้ ทักษะคติ มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.046$, $p=0.010$) ตามลำดับ

7. อภิปรายผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 มีคะแนนความรู้เฉลี่ย 8.81 ซึ่งอยู่ในระดับดี ทักษะคติของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ร้อยละ 81.00 มีทักษะคติที่อยู่ในระดับดี และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 ของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 85.7 อาจเป็นผลมาจากการให้ข้อมูลข่าวสารจากศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด 19 (ศบค.) ที่ได้ให้บริการทุกช่องทาง หน่วยงานสาธารณสุข รวมถึงข้อมูลข่าวสารในชุมชน จาก อสม. ผู้นำชุมชน หรือนโยบายระดับชาติจากกระทรวงสาธารณสุข และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า รายได้หลัก ความเพียงพอของรายได้ ความรู้ ทักษะคติเกี่ยวกับติดเชื้อโควิด 19 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าหากประชาชนติดเชื้อ จะทำให้ต้องมีการกักตัว ทำให้เกิดความไม่เพียงพอของรายได้ประชาชนจึงให้ความสำคัญกับการป้องกันการติดเชื้อโควิด 19 และทักษะคติที่ดีต่อโรคโควิด 19 จะมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อโควิด 19 มากขึ้นด้วย นั่นคือ ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นขั้นตอน โดยความรู้ที่ดี และทักษะคติของบุคคลย่อมนำไปสู่พฤติกรรมและการปฏิบัติที่ดี

8. สรุปและข้อเสนอแนะ

13.1 ควรทำการศึกษาวิจัยกึ่งทดลองเพื่อต่อยอดการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโควิด 19 ในการให้สุขศึกษาแก่ประชาชนในกลุ่มอื่นๆ เพื่อรณรงค์และ ป้องกันโรคติดต่ออื่นๆ

13.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญการกับให้ความรู้ในการควบคุมและป้องกัน โรค เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และทัศนคติที่ดี อันจะส่งผลต่อการปฏิบัติตนในการป้องกันการติดเชื้อ โรคติดต่ออื่นๆ ได้อย่างครบถ้วน

เอกสารอ้างอิง

โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์. (2565). 8 กลุ่มผู้ป่วยที่หากติด Covid-19 เสี่ยงมีอาการรุนแรง, สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.bumrungrad.com/th/health-blog/april-2020/covid-19-there-are-eight-risk-groups>

สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา. (2565).สถานการณ์ นครราชสีมาCovid-19. สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://covid-19.nakhonratchasima.go.th/frontpage>

มูลนิธิพัฒนาสาธารณสุขไทย (2565). เปิดข้อมูลผู้สูงอายุช่วงวัยไหน หากติดเชื้อโควิด-19 เสี่ยง เสียชีวิตสูง, สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.hfocus.org/content/2022/03/24644>

ณัฐวรรณ คำแสน. (2564). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัส โควิด -19 ของประชาชนในเขตอำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี 2564; 33-48

ดร.ณชนก พันธุ์สุมา และพงษ์สิทธิ์ บุญรักษา. (2564). ความรู้ ทักษะ พฤติกรรมการป้องกันโควิด 19 ของประชาชนในตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. ศรีนครินทร์เวชสาร 2564; 36(5): 597-604.

อรุณ จิรวัดณ์กุล. (2544) **ชีวะสถิติ**. พิมพ์ครั้งที่ 2 ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.